

Plan naprawczy w zakresie jakości działalności naukowej dla Wydziału Historycznego UG

- 1. Podniesienie jakości prowadzonych badań, w szczególności zintensyfikowanie działalności publikacyjnej, pozyskiwanie projektów badawczych oraz transfer wiedzy uzyskanej w wyniku pozyskanych badań do otoczenia społecznego i gospodarczego.**

W celu osiągnięcia wysokiej kategorii w kolejnej ewaluacji jakości działalności naukowej w dyscyplinie Archeologia, niezbędne jest:

- a) podwyższenie punktacji za osiągnięcia publikacyjne,
- b) wzmożenie starań o uzyskanie grantów badawczych oraz
- c) podjęcie działań usprawniających i poszerzających społeczny odbiór informacji i wiedzy będących rezultatem realizowanych badań.

Ad. 1a) Jako priorytetowe, należy podjąć działania mające na celu zintensyfikowanie wysiłku publikacyjnego każdego z pracowników reprezentujących dyscyplinę. Szczególnie istotne jest przy tym jego właściwe ukierunkowanie, odpowiadające wymogom kryteriów ewaluacyjnych. Należy przez to rozumieć, że każdy z pracowników powinien czynić starania o publikowanie artykułów swojego autorstwa (lub we współautorstwie) w możliwie najwyżej punktowanych czasopismach i wydawnictwach. Punktem odniesienia powinna być tzw. „lista ministerialna” zawierająca informacje o najwyżej punktowanych w dyscyplinie Archeologia czasopismach oraz wydawnictwach. Wskazane jest, aby każdy z pracowników dyscypliny Archeologia w okresie 2022-2025 opublikował:

- co najmniej 2 artykuły naukowe o punktacji nie niższej niż 100 pkt. oraz jedną monografię jednoautorską opublikowaną w wydawnictwie znajdującym się na tzw. „liście ministerialnej”
- lub 3 artykuły naukowe o punktacji nie niższej niż 100 pkt.

W celu weryfikacji procesu budowania dorobku publikacyjnego przez każdego z pracowników dyscypliny Archeologia, analizowany będzie coroczny wykaz osiągnięć publikacyjnych. Analizy i oceny dokonywać będzie Komisja Wydziałowa ds. Realizacji Planu Naprawczego w Dyscyplinie Archeologia w składzie:

- Dziekan Wydziału Historycznego
- Prodziekan Wydziału Historycznego ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej
- Dyrektor Instytutu Archeologii
- Ekspert spoza UG zatrudniony w dyscyplinie Archeologia na innej wiodącej uczelni

Komisja dokona analizy i oceny za każdy rok objęty ewaluacją – począwszy od roku 2022, w lutym roku następnego.

Kryteria oceny dorobku publikacyjnego powinny być adekwatne do kryteriów oceny pracowniczej zgodnych z: *Załącznik nr 1.1 do Zarządzenia Rektora UG nr 179/R/21 z dnia 27 grudnia 2021 roku w sprawie oceny okresowej nauczycieli akademickich Uniwersytetu Gdańskiego.*

Komisja, poza analizą i oceną corocznego dorobku pracowników dyscypliny Archeologia, będzie formułować sugestie i zalecenia dotyczące sposobu uzyskania wyższych wyników publikacyjnych w kolejnym roku. Działania takie będą podejmowane w myśl zasady, że w procesie gromadzenia wysokopunktowanego dorobku publikacyjnego, niezbędne jest wzajemne wsparcie doświadczeniem i radą, zwłaszcza ze strony tych pracowników, którzy w ostatniej ewaluacji osiągnęli wysokie wyniki.

Ponadto dla zapewnienia powodzenia w procesie budowania wysokopunktowanego dorobku, wprowadzony zostaje obowiązek przygotowania przez każdego z pracowników Indywidualnego Planu Badawczego na okres objęty kolejną ewaluacją tj. do roku 2025 włącznie. Plan taki powinien zawierać podstawowe informacje o zamiarach badawczych a w szczególności o planach wydawniczych. W oparciu o Indywidualne Plany Badawcze na lata 2023-2025 możliwe będzie monitorowanie ich realizacji, jak również zarządzanie polityką publikacyjną Instytutu Archeologii i Wydziału Historycznego, m.in. w kwestii finansowania monografii, tłumaczeń tekstów artykułów, przygotowań materiałów graficznych itp.

W celu zapewnienia w przyszłości możliwości uzyskiwania oczekiwanej ilości punktów za artykuły naukowe, zostaną zintensyfikowane działania zmierzające do wprowadzenia czasopisma wydawanego przez Instytut Archeologii, tj. „Gdańskie Studia Archeologiczne” na listy ministerialne, do baz indeksujących (ERIH, Scopus itd.). Proces ten zajmie szacunkowo około 4-5 lat.

W trosce o podniesienie jakości naukowej dyscypliny Archeologia, należy udzielić wsparcia pracownikom w procesie awansowania. Szczególnie dotyczy to tych, którzy w okresie objętym najbliższą ewaluacją tj. przed 2025 rokiem, będą ubiegać się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Istotnym elementem procedury habilitacyjnej jest ocena dorobku publikacyjnego, który powinien cechować się wysokim poziomem naukowym i szerokim oddziaływaniem w środowisku archeologicznym. Drogą do tego celu jest m.in. autorstwo wysokopunktowanych publikacji, które zarazem stanowią element poddawany ocenie w procesie ewaluacji dyscypliny.

Ad. 1b) Ważnym elementem podnoszenia jakości naukowej jest także zwiększenie liczby wniosków grantowych mających na celu wsparcie działań badawczych. Niestety, ostatnia ewaluacja wykazała, że szereg projektów i grantów o charakterze wydawniczym – choć *de facto* obejmujących podstawowe badania naukowe wkomponowane w cały proces – nie zostało uwzględnionych w ocenie dyscypliny (ma związek ze wskazanymi przez ustawodawcę źródłami finansowania). Stąd też konieczne jest przeorientowanie w aplikowaniu o finansowanie badań na granty *stricte* badawcze, czyniąc zadość wymogom ewaluacji. Zaleca się, aby każdy z pracowników dyscypliny Archeologia podjął próbę złożenia wniosku grantowego np. w ramach jednego z programów Narodowego Centrum Nauki. Wydziałowa Komisja ds. Realizacji Planu Naprawczego w Dyscyplinie Archeologia będzie służyć zainteresowanym osobom rekomendacjami w zakresie dostępnych wniosków grantowych. W przypadku pracowników, którzy uzyskają grant badawczy zaproponowane zostanie rozwiązanie ułatwiające prowadzenie pracy naukowej polegające na skumulowaniu obciążeń dydaktycznych w jednym semestrze roku akademickiego. Ponadto na wniosek pracownika, możliwe będzie ograniczenie zakresu obowiązków organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem dyscypliny i kierunku Archeologia.

Ad. 1c) Jako szczególnie istotne należy podkreślić wzmożenie starań o upublicznianie badań archeologicznych tak w ich warstwie praktycznej (np. podczas prowadzonych badań wykopaliskowych, które zawsze cieszą się dużym zainteresowaniem społecznym) jak i uzyskanych rezultatów. Troska o możliwie silne i szerokie oddziaływanie społeczne jest kwestią priorytetową, zwłaszcza w trakcie prowadzenia badań terenowych. Narzędziem, które może usprawnić osiągnięcie tego celu jest popularyzowanie działań badawczych w ogólnodostępnych i darmowych mediach społecznościowych. Oczekiwane jest przy tym wsparcie ze strony uczelni np. w postaci anonsowania informacji o badaniach archeologicznych i udostępnianie linków do dedykowanych stron itp.

W kontekście przygotowań do kolejnej ewaluacji jakości naukowej dyscypliny Archeologia, będą sukcesywnie weryfikowane działania, które wkomponowane są w szeroko rozumiane oddziaływanie społeczne prowadzonych przez IA badań. Dotyczy to zarówno projektów już trwających, których czas realizacji zakończy się w ewaluowanym okresie jak również potencjalnych nowych działań badawczych, które zamkną się w czasie do 2025 roku. Pierwsze z nich to np. projekt Archeobalt, którego oddziaływanie społeczne jest niezwykle szerokie oraz projekt realizowany w ramach grantu NCN w Nowym Objezierzu. Do drugiej grupy należy rozpoczęty w tym roku projekt badawczy w Barczewku – również finansowany ze środków NCN. W procesie monitorowania zasięgu oddziaływania społecznego wyników badań uzyskanych w rezultacie ww. projektów, zostanie sprecyzowane, które z nich (lub które z nowych nie rozpoczętych jeszcze projektów) zostaną zgłoszone w trzecim kryterium ewaluacji dyscypliny.

2. Zoptymalizowanie liczby pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych reprezentujących dyscyplinę Archeologia.

Zespół archeologów zatrudnionych w Instytucie Archeologii liczy tylko 16 osób: w tym 13 to nauczyciele akademicki, a pozostali troje to pracownicy zatrudnieni na etacie badawczym.

W przypadku grupy pracowników reprezentujących dyscyplinę Archeologia w UG, ich liczba jest obecnie optymalna pod względem dydaktyki realizowanej na kierunku Archeologia. Niemniej w zakresie optymalizacji liczby pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych reprezentujących dyscyplinę Archeologia proponujemy następujące rozwiązania, które mogą znacząco przyczynić się do podniesienia jakości naukowej:

- a) podjęcie działań zmierzających do poszerzenia grupy pracowników o dodatkowy etat dla profesora uczelni lub profesora. Rozwiązanie takie będzie ponadto dodatkowym wzmocnieniem potencjału naukowego dyscypliny Archeologia w UG.
- b) zmniejszenie pensum dydaktycznego pracownikom, którzy uzyskali granty i kierują projektami badawczymi (zgodnie z załącznikiem nr 4 do Regulaminu Pracy w UG)
- c) podjęcie działań zmierzających do przesunięcia na etaty dydaktyczne osób, których wkład do ewaluacji naukowej dyscypliny jest znikomy.

W przypadku pracowników badawczych, zatrudnionych w projektach, których wkład do ewaluacji jest średni lub niski, nie należy podejmować dalszej współpracy po zakończeniu realizacji projektu badawczego, którego czas realizacji pokrywał się z ewaluowanym okresem. W takim przypadku, brak osiągnięć naukowych w postaci wysoko punktowanych publikacji, wydaje się wystarczającym argumentem, aby wydać decyzję odmowną dla propozycji nawiązania kolejnej współpracy i zarazem ponownego zatrudnienia na etacie badawczym. Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie z nowymi wytycznymi oceny okresowej pracowników UG, pracownicy zatrudnieni na etacie badawczym, powinni legitymować się dorobkiem publikacyjnym o wyższej punktacji, aniżeli pracownicy badawczo-dydaktyczni. Niedopełnienie tego obowiązku jest szczególnie dotkliwie dla dyscypliny. W celu zapobieżenia wyżej zarysowanym sytuacjom, wprowadzona będzie obowiązkowa ocena aktualnego dorobku po każdym roku trwania grantu, tak by ewentualnie mobilizować albo ukierunkować działalność publikacyjną, jeśli prognozy będą wskazywać jej niski wynik.

3. Weryfikację kryteriów oceny okresowej w zakresie działalności badawczej dla dyscypliny Archeologia.

W celu zapewnienia możliwości weryfikacji procesu budowania dorobku naukowego przez każdego z pracowników IA, wprowadzono już od początku 2022 roku obowiązkową sprawozdawczość indywidualną. Decyzją Przewodniczącego Rady Dyscypliny Archeologia, każdy z pracowników IA zobowiązany jest przedstawić w pierwszym tygodniu grudnia każdego kolejnego roku, wykaz publikacji zamieszczony w Bazie Wiedzy UG, które ukazały się w danym roku, lub zaświadczenia o przyjęciu publikacji do druku i uzyskaniu pozytywnych recenzji wydawniczych. Nie uwzględniane będą przy tym jedynie deklaracje autorów o przygotowaniu do druku artykułu, rozdziału lub książki.

System ten ułatwi nie tylko weryfikację procesu budowania dorobku naukowego, ale pozwoli na monitorowanie realnego poziomu jakości działalności naukowej dyscypliny archeologia.

Biorąc pod uwagę realia rynku wydawniczego, które w sposób niezamierzony przez pracownika (a często wbrew jego planom), mogą skutkować brakiem w danym roku istotnego progresu w zakresie indywidualnego dorobku publikacyjnego, zasadnym wydaje się, aby ocenę okresową przeprowadzać w interwałach dwuletnich. Jest to bowiem zakres czasu, w ramach którego można rzeczowo ocenić jakość działalności naukowej każdego z pracowników w dyscyplinie archeologia. Stąd też idea dokonania pierwszej oceny obejmującej lata 2022-2023 w styczniu 2024 wydaje się zasadna i spójna z koncepcją planu naprawczego przygotowanego dla dyscypliny archeologia.

4. Wprowadzenie dodatkowej oceny okresowej pracowników obejmującej lata 2022 i 2023.

Wprowadzona zostanie obligatoryjna ocena okresowa pracowników dyscypliny Archeologia za lata 2022-2023 oraz kolejny etap obejmujący lata 2024-2025. Skrócenie okresu oceny pracowniczej istotnie poprawi możliwości monitorowania budowania dorobku naukowego, a przede wszystkim umożliwi wprowadzenie indywidualnych działań zapobiegających uzyskaniu niskiej kategorii w ewaluacji poszczególnych pracowników.

5. Wprowadzenie obowiązkowych indywidualnych planów badawczych wraz z harmonogramem ich monitorowania dla pracowników, których punktowy wymiar dorobku naukowego wniesiony do ostatniej ewaluacji był niższy niż 219 punktów.

Wprowadzony będzie obowiązek przygotowywania indywidualnych planów badawczych przez pracowników w dyscyplinie archeologia, którzy w ewaluacji za lata 2017-2021 uzyskali wynik niższy niż 219 punktów. W przypadku archeologii dotyczy to aż 10. pracowników: 6. z kategorią C i 4. Z kategorią B. Indywidualne plany badawcze będą przedkładane przewodniczącemu Rady Dyscypliny Archeologia do końca stycznia każdego roku począwszy od roku 2023. Weryfikacja ich realizacji będzie tożsama ze sprawozdawczością roczną zaplanowaną na początek grudnia. Najważniejszymi elementami planu badawczego będą: deklaracja dotycząca osiągnięć publikacyjnych zaplanowanych na dany rok, plany w zakresie ubiegania się o granty finansujące projekty badawcze oraz planowana działalność badawcza (np. wykopaliskowa) uwzględniająca aspekt oddziaływania społecznego.

Sporządzając plan naprawczy dla dyscypliny Archeologia, przeprowadzono także porównanie działalności naukowej Uniwersytetu Gdańskiego w ww. dyscyplinie z działalnością innych uniwersytetów w Polsce, które w wyniku ewaluacji uzyskały kategorię A lub A+ (porównanie takie zawiera *Załącznik 1*). Są to następujące jednostki:

Wydział Archeologii UAM w Poznaniu (kategoria A+)

Instytut Archeologii UMCS w Lublinie (kategoria A+)

Instytut Archeologii UMK w Toruniu (kategoria A)

Wydział Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego (kategoria A)

Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego (kategoria A)

W porównaniu tym uwzględniono dane z lat 2017-2021 dotyczące:

- liczby pracowników zaliczonych do dyscypliny Archeologia w poszczególnych uniwersytetach;
- liczby opublikowanych monografii (wyłącznie jednoautorskich – z wyłączeniem prac redagowanych);
- liczby uzyskanych grantów badawczych NCN;
- wykaz wiodących czasopism, w których publikowali w latach 2017-2021 pracownicy uniwersytetów, które w dyscyplinie Archeologia uzyskały kategorię A lub A+.

Najważniejszą konkluzją porównania jest konieczność:

- adresowania dorobku publikacyjnego w postaci artykułów do wiodących europejskich i amerykańskich czasopism archeologicznych (np. *Antiquity*, *Præhistorische Zeitschrift*, *Journal of Archaeological Science* i in.)
- adresowania dorobku publikacyjnego w postaci artykułów do zaledwie kilku wiodących krajowych czasopism archeologicznych (np. *Sprawozdania Archeologiczne*)
- ograniczenia do niezbędnego minimum publikowania rozdziałów w monografiach wieloautorskich (za 20 pkt. i mniej)
- zwiększenia ilości monografii jednoautorskich
- publikowania artykułów w renomowanych czasopismach w ramach interdyscyplinarnych i międzyinstytucjonalnych zespołów autorskich
- harmonijnego rytmu publikacyjnego na przestrzeni okresu objętego ewaluacją (aby uniknąć „spiętrzenia” planów publikacyjnych w roku 2025)

Wyniki analizy przeprowadzonej w obrębie powyższych elementów oraz płynące z niej rekomendacje zostaną przekazane pracownikom Instytutu Archeologii, co może w istotny sposób pomóc w realizacji strategii uzyskania wyższego wyniku w ewaluacji dyscypliny Archeologia w UG za lata 2022-2025.